

**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

De Wegwijzer

Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: De Wegwijzer

Datum bezoek : 18 november 2015

In opdracht van : Plein013

Rapporteur: Rob van Haren

Sardes, Utrecht

December 2015

Inleiding

Uw school¹ biedt ondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de ondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar ondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de ondersteuning en wat mogelijkheden zijn om de ondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelden wij informatie op vijf domeinen:

1. de *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. de *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. de beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
 - a. extra handen / omvang van de klassen
 - b. speciale onderwijsmaterialen
 - c. mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
 - d. expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
 - e. samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. de *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. de intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

¹ Waar in dit rapport korthedshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport korthedshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heteroog, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode-gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode-gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode-gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit school-ondersteuningsprofiel is verzameld door middel van

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren: Wim Scheffers (directeur), Heidi Baars (IB-er), Angelique de Ridder (leerkracht Parelgroep), Maaïke van Bavel (ouder van 2 dochters in groep 6 en groep 4) en bij het eerste deel van het gesprek was ook Thijmen de Kock (leerling groep 8) aanwezig
- observaties bij enkele lessen: groep 4 (rekenen), groep 1-2 (zelfstandig werken + instructiegroepje beginnende geletterdheid), groep 6 (rekenen)
- een teamgesprek - aanwezig was: een representatief deel van het team

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden, en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met een verschillende onderwijsbehoefte.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen er op dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof, en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname.

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groei mogelijkheden

RKBS De Wegwijzer is een groeiende school in de wijk Reeshof. De afgelopen jaren is de school blijven groeien en op teldatum waren er 301 kinderen op de school. De leerlingen zijn verdeeld over 11 reguliere groepen en daarnaast heeft de school een Parelgroep waar ongeveer 10 zml-kinderen onderwijs krijgen. Het motto van de school is “sfeervol en kansrijk”, waarbij het team streeft naar optimaal welbevinden van de kinderen en richten zich heel duidelijk op het vergroten van de autonomie van het kind.

De school hanteert het leerstofjaarklassensysteem, waarbij de kinderen zo veel mogelijk (m.u.v. de kleutergroepen) in homogenen groepen zitten. De lessen worden aan de hand van het directe instructiemodel gegeven, waarbij er in de groepen 3 t/m 8 groepsplannen zijn in 3 niveaus voor technisch lezen, spelling en rekenen. Voor de kinderen in groep 1-2 geldt, dat zij groepsplannen hebben voor alle ontwikkelingsgebieden. Voor de kinderen van de Parelgroep geldt, dat gewerkt wordt aan de hand van een o.p.p.

In de school is de afspraak gemaakt, dat de kinderen werken volgens zgn. “leerarrangementen”, waarmee bedoeld wordt, dat de kinderen naast de groepsdoelen ook eigen doelen kunnen stellen en meedenken over de wijze waarop zij die doelen zouden kunnen behalen. In de praktijk is dit nog groeiende en het beste zichtbaar in de Plusklas en in groep 8. Daarbij is bijvoorbeeld in de Plusklas ook doorgevoerd, dat kinderen zelf evalueren.

Hoewel er nog wel verschil is tussen leerkrachten, wordt het directe instructiemodel in alle groepen uitgevoerd en zijn vormen van coöperatief leren herkenbaar. De school zet sterk in op het vergroten van de autonomie van de leerling en het medeverantwoordelijk maken voor de eigen ontwikkeling. Op de Wegwijzer worden ook leerlingcoaches ingezet: kinderen van groep 8 begeleiden enkele malen per week een of meerdere kinderen van de lagere groepen bij instructie en verwerking. Er zijn ook leerlingcoaches ingezet in de Parelgroep.

Op De Wegwijzer is een laag percentage kinderen aanwezig met een leerlinggewicht (3 %). Het aantal zittenblijvers is ook laag (10 in de afgelopen 4 jaar). In de afgelopen 4 jaar zijn 5 kinderen verwezen naar het s.b.o. en 1 naar het s.o.

De ouders worden bij extra ondersteuningsbehoefte op directe wijze betrokken bij de vormgeving, uitvoering en evaluatie. Zij worden gezien als partner in de begeleiding van de ontwikkeling van het kind.

De integratie van de Parelgroep heeft in de afgelopen 2 jaar verder vorm gekregen. Zij werken a.d.h.v. hun eigen o.p.p. in de eigen klas, maar gaan ook voor enkele vakken en voor activiteiten naar de groepen.

In de gehele rapportage is het eerste uitgangspunt de Wegwijzer als basisschool genomen. Daarbij is telkens wel de Parelklas (als nodig) apart benoemd.

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevroagde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van andere scholen in Nederland

- ☒ meer homogeen
- ☐ vergelijkbaar
- ☐ meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van De Wegwijzer weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

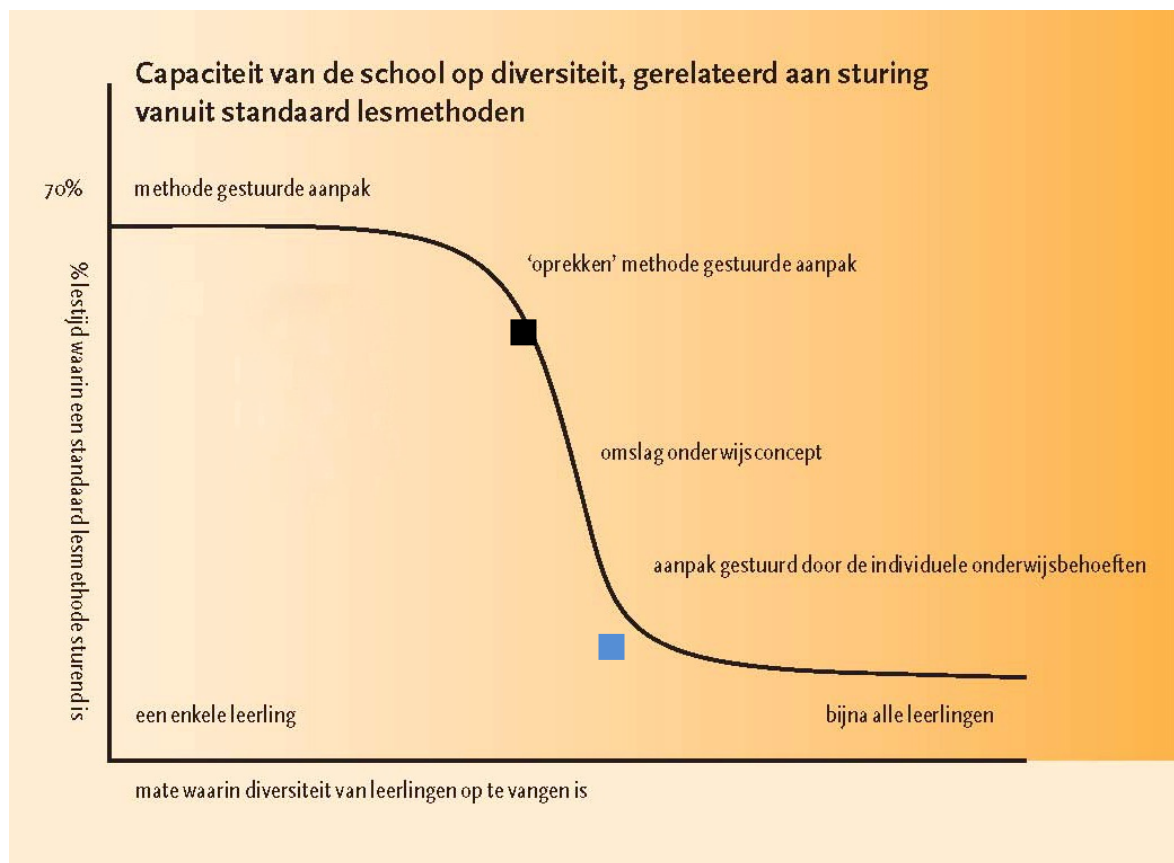
De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methode-gestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas.

Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt.

Scholen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

De Wegwijzer bevindt zich op positie ■

De aanpak in de Parelgroep is anders en als deze apart gewaardeerd zou worden, dan zou het blauwe blokje de positie van de Parelgroep aangeven. Mede door de integratie van de Parelgroep en enkele andere

Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het *omgaan met verschillen* geven het beeld van een school die

- ☐ basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- ☒ enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☐ mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

ontwikkelingen ontwikkelt de school zich in het steeds verder oprekken van de methode gestuurde aanpak.

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen

Domein 3. De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

- ☒ extra 'handen' in de klas, te weten: indien aangekruist toelichten
- ☒ onderwijsmaterialen
- ☐ de ruimtelijke omgeving
- ☒ specialistische expertise
- ☐ contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een smalle ondersteuningsschool

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

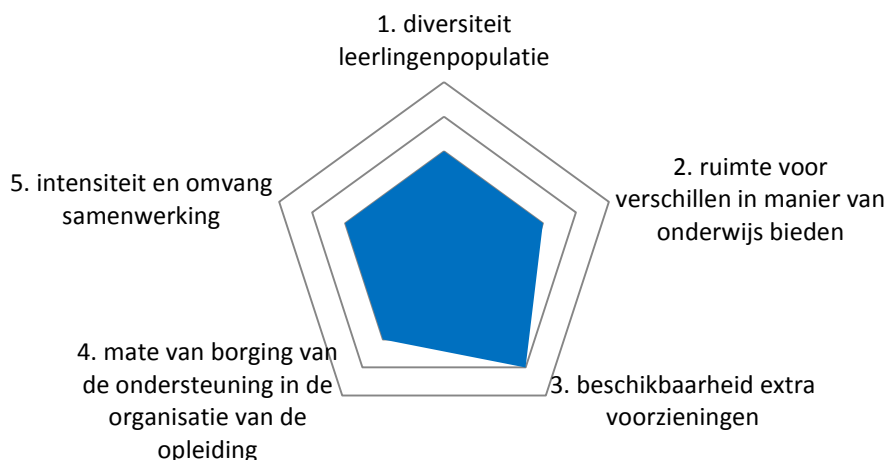
- ☐ op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☒ op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- ☐ op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

- ☐ intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☒ intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☐ matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ beperkt (passend bij een netwerkschool)

Het ondersteuningsprofiel in één oogopslag

Over het geheel genomen is De Wegwijzer te karakteriseren als een **smalle ondersteuningsschool** met enkele kenmerken in de richting van de brede ondersteuningsschool.

Indien de Parelgroep hier separaat genomen zou worden, zou de karakterisering inclusieve school zijn

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie(1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.
Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

De school is een afspiegeling van de wijk, waarbij er een redelijk homogene populatie is van autochtone Nederlanders van gemiddeld opleidingsniveau en sociaaleconomische achtergrond. Enkele uitzonderingen daar gelaten is de voertaal thuis Nederlands. Er is de laatste jaren in toenemende mate wel een verschuiving in de wijk merkbaar, waarbij de directie aangeeft dat de school te maken begint te krijgen met een "witte vlucht" van elders uit de Reeshof. Het niveau van leren is wel sterk wisselend (ook zonder de Parelgroep daar bij te betrekken).

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.
Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

De Wegwijzer hanteert het leerstofjaarklassensysteem, waarbij in de lessen het directe instructiemodel wordt toegepast en er in de groepen een instructietafel is waar de verlengde instructie aan gegeven worden. Bij de kernvakken wordt in alle groepen in 3 instructie- en verwerkingsniveaus gewerkt.

In de school is ook de Parelgroep, waar ongeveer 10 zml-kinderen in leeftijd variërend van 4 tot 12 jaar onderwijs krijgen. Deze kinderen gaan voor bepaalde vakken naar de reguliere klassen om daar te participeren (ingedeeld naar leeftijd voor bijvoorbeeld muziek en gym en op niveau voor bijvoorbeeld lezen).

De leerlingen van groep 8 zijn ook leerlingcoach, hetgeen inhoudt, dat ze enkele malen per week in de lagere groepen kinderen helpen bij bepaalde vakken door extra instructie en ondersteuning bij verwerking te geven. Er zijn ook kinderen die leerlingcoach zijn in de Parelgroep.

Kinderen werken aan zgn. leerarrangementen, waarbij in de Plusklas en groep 8 het meest expliciet te zien is wat hier het doel van is: naast de algemene doelen van de groep wordt aan kinderen ook gevraagd om zelf doelen te stellen en na te denken hoe deze te bereiken zijn. Kinderen krijgen daarbij ook een rol in de rapportgesprekken.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

In alle klassen is de indeling in 3 niveaus herkenbaar. Het werken met eigen doelen (leerarrangementen) is met name in groep 8 zichtbaar en zou mogelijk in de andere groepen nog verdere uitwerking kunnen krijgen. Daarmee zou de betrokkenheid bij de eigen ontwikkeling en de zelfverantwoordelijkheid nog verder vorm kunnen krijgen.

In de groepen wordt met het directe instructiemodel gewerkt, waarbij in 1 groep heel goed de evaluatie van de les op individueel niveau en op groepsniveau te zien is geweest. Tijdens het interview wordt ook aangegeven, dat dit aspect toch een lastig onderdeel is voor veel leerkrachten. Dit is echter wel een van de krachtige aspecten van het directe instructiemodel en mogelijk dat de effectiviteit van het onderwijs extra kan groeien als dit structureel ingezet gaat worden.

Ten opzichte van 2 jaar geleden is de integratie van de Parelgroep veel meer en op een veel natuurlijker wijze tot stand gebracht. Dit zijn ontwikkelingen die gekoesterd zouden moeten worden en zeker ook bij de wisseling van directie verdient dit in de komende tijd extra de aandacht om te behouden wat reeds is gerealiseerd.

3. Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.

Extra voorzieningen zijn: extra 'handen' in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

Binnen de school zijn extra leerkrachten beschikbaar die in de groepen 1-2, in de groepen 3, 3-4, 6 en de Parelgroep extra ondersteuning bieden. Daarnaast is er een onderwijsassistente aanwezig in de Parelgroep en is een leerkracht beschikbaar voor de taaltuin en de plusklas.

Naast deze extra handen, wordt inmiddels op structurele wijze gebruik gemaakt van leerlingcoaches die ook als extra handen gezien mogen worden.

De IB-er beschikt over een ruimte waar zij ook, als nodig, de time-out-functie kan hebben.

De expertise in de school is groot en de school geeft aan dat (via de consulente) er op heel snelle wijze op alle gewenste gebieden expertise beschikbaar kan zijn.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

De vormgeving van dit moment van de time-out zorgt wel voor ontlasting van de groep en de leerkracht, maar mogelijk dat dit het werk van de IB-er onder druk zet. Mocht dit daadwerkelijk zo zijn, dan staat ook de ondersteuning van de groepen en de inzet vanuit expertise onder druk. Mogelijk dat dit op gezette tijden geëvalueerd kan worden en zo nodig aangepast.

Vanuit de Parelgroep wordt aangegeven, dat de ondersteuning vanuit de Bodde gericht is op het aanleveren van kennis en suggesties, maar dat ze op De Wegwijzer inmiddels al zo veel kennis en ervaring opgedaan hebben, dat er sprake zou mogen zijn van wederkerigheid in informatie-uitwisseling.

Mogelijk dat een goed gesprek hierover op uitvoerend niveau en op directieniveau een juiste impuls aan kan geven.

4. Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.
Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

De afspraken binnen de school zijn helder en geborgd. Ook is helder wie verantwoordelijk is.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Tijdens de audit kwam enkele malen naar voren, dat de afspraken zoals die gemaakt zijn niet altijd (volledig) uitgevoerd wordt in de groepen. Mogelijk dat de reden hiervoor inhoudelijke onduidelijkheid is, maar misschien ook gebrek aan vaardigheden of het oneens zijn met de afspraken. Daar is geen uitspraak over te doen, maar het verdient wel aandacht. Het zou interessant zijn om op individuele basis na te gaan in hoeverre de afspraken nagekomen worden en (indien dit niet zo is) wat er nodig is om het wel te laten uitvoeren.

5. Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.
Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

De school heeft een goede en intensieve samenwerking met diverse (directe) collega-scholen. Met de peuterspeelzaal is er wel een goede afstemming voor wat betreft activiteiten, maar inhoudelijk is er nog geen sprake van afstemming.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

De school geeft zelf aan, dat in de afstemming met de peuterspeelzaal er nog duidelijk winst te behalen is. Dit zo mogelijk op korte termijn vorm gegeven kunnen gaan worden, aangezien de voorbereidingen van het nieuwe schooljaar op korte termijn zullen gaan beginnen.

Zoals hierboven ook aangegeven is de samenwerking met de Bodde wel intensief, maar nu nog eenzijdig en een meer wederkerigheid in informatie-uitwisseling zou goed mogelijk zijn, maar moet bewust opgezet worden.

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

Tijdens het teamgesprek is levendig gediscussieerd over de voorgelegde stellingen in onderstaande schema is de uiteindelijke waardering van de stellingen door het team te zien.

rangorde	team De Wegwijzer
	-11- Dankzij Passend Onderwijs worden leerkrachten nog deskundiger
	-1- De reistijd voor een leerling mag niet meer zijn dan een half uur heen en een half uur terug
	-12- Aanmelding is een ding: een leerling kan de school veel geld gaan kosten
	-2- Ik merk niet zo veel van Passend Onderwijs
	-6- Liever klassenverkleining dan extra handen
	-8- Ouders hebben geen verstand van onderwijs en daarom kan de school beter bepalen wat een passend onderwijsaanbod is
	-5- De veiligheid in de groep wordt in hoge mate bepaald door leerkrachtvaardigheden
	-9- Liever arrangementen op aparte leslocaties, dan arrangementen in de reguliere klas
	-3- Veel "zorg"-leerlingen op een school schrikt ouders af, dat is geen goede PR
	-4- Door Passend Onderwijs krijgt de "gewone" leerling te weinig aandacht
	-10- Hoe homogener de groep, des te beter de leerprestaties
	-7- Door de methodesturing in het onderwijs creëren wij "buitenbeentjes"
zwak argument	

Enkele opmerkingen die door teamleden zijn gemaakt tijdens de teamdiscussie:

- Bij -11- : Doordat je andere kinderen in de groep krijgt, ga je zoeken naar mogelijkheden en verruimt het je blik. Het is wel belangrijk dat je er niet alleen voor staat.
- Bij -1- : het streven is toch om thuisnabij onderwijs te geven.
- Bij -12- : We zijn nu al een stuk zorgvuldiger geworden bij nieuwe leerlingen. Misschien is deze stelling wel de reden om je profiel helder te hebben.
- Bij -2- : Ik zit daar wat dubbel in: ik heb steun gehad voor het passend maken van mijn onderwijs is positief, maar negatief is dat je toch probeert om kinderen altijd binnen te houden.
- Bij -6- : Een leerlingaantal hoeft geen bepalende factor te zijn: soms zijn er grote groepen die makkelijk zijn en kleine groepen met veel zorgkinderen. Extra handen is altijd een meerwaarde.
- Bij -8- : De driehoek ouder – kind – leerkracht is belangrijk. Dan neem je de ouder ook serieus. Ouders kennen hun kind goed, maar wij zijn de deskundige op onderwijsgebied.
- Bij -5- : Je bent wel afhankelijk van de thuissituatie van het kind, maar je hebt wel een belangrijke rol. Je moet je ook als leerkracht scholen in de sociale vaardigheden.
- Bij -9- : Dit is afhankelijk van het kind en wat er mogelijk is. Je moet niet kijken naar de locatie, maar naar de expertise en de mogelijkheden.

- Bij -3- : Het zijn niet zozeer de kinderen en hun gedrag die afschrikken, maar wat de school er mee doet. Je moet duidelijk communiceren hoe je dingen oppakt en in beeld hebt. Als de school er iets mee doet is dat juist goede PR. Voor veel ouders bij ons is de Parelgroep juist een pluspunt in de schoolkeuze.
- Bij -4- : Ik praat liever over 29 niveaus dan over 3 niveaus. Nu geven we les aan de grootste gemene deler, daarmee doe je kinderen aan de + en de – kant tekort. “Er zit veel verschil tussen wat we willen en wat we kunnen.” “We blijven denken in klassikaal les geven, maar hebben afgesproken om het anders te doen.” “Een kind kan heel goed aangeven wat hij/zij wil.”
- Bij -10- : Bij heterogene groepen kunnen kinderen zich juist optrekken aan elkaar en elkaar helpen. Bij combigroepen moet je wel als leerkracht meer managen.
- Bij -7-: Dit is een negatieve stelling. Als je de methode gebruikt als leidraad, is het niet zo.

Bijlage: Opbrengsten interview

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

- ☒ weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
- ☐ laag
- ☒ gemiddeld
- ☐ hoog
- ☐ matig
- ☐ sterk

De school is een afspiegeling van de wijk. Veel kinderen komen uit de directe omgeving van de school. De geïnterviewden geven wel aan, dat er binnen de Reeshof een verschuiving plaats vindt. Dit is een wijk waar veel verborgen problematiek zit en waarbij je langzaam maar zeker ook een "witte vlucht" ziet, o.a. naar onze school.

- *thuis taal:*

- ☒ weinig
- ☐ matig
- ☐ sterk

In vrijwel alle gezinnen is de voertaal Nederlands. Er zijn nu wel een paar Poolse gezinnen gekomen en die kinderen worden tweetalig opgevoed.

- *culturele achtergrond*

- ☒ weinig
- ☐ matig
- ☐ sterk

De "witte vlucht" vanuit Tilburg-West zorgt er voor, dat er wel meer autochtone gezinnen naar de Wegwijzer toe komen, maar er (nog) geen allochtone kinderen komen.

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- *niveau van leren*

- ☐ weinig
- ☐ matig
- ☒ sterk

Het niveau van de kinderen is sterk verschillend.

Los van dit verschil is de Parelgroep een groep met 10 ZML kinderen. Zij hebben een eigen groep, maar integreren op veel momenten in de klassen. Daardoor is er een nog groter verschil in leerniveau.

Wij hebben de omslag gemaakt dat we onszelf niet meer de vraag stellen of we een bepaald kind met extra ondersteuningsbehoefte wel willen, maar juist hoe we er mee om gaan.

- *leerstijlen*

☐	weinig
☒	matig
☐	sterk

Dit heeft in het verleden geen aandacht gehad en nu zijn we er mondjesmaat mee bezig. We hebben de verschillende leerstijlen van de kinderen nog niet in beeld. Bovendien is het ook lastig om het daarna nog te vertalen in de praktijk.

Het komt overigens wel aan bod bij de gesprekken met de kinderen over de leerarrangementen.

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*

☒	weinig (minder dan 20 %)
☐	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40%)

Deze vraag was voor de geïnterviewden ontzettend lastig om in te vullen. Zij maken nu de slag dat zij juist met alle kinderen willen proberen om eigen doelen te stellen en daarmee eigen leerlijnen te maken. Daarmee heeft iedereen zijn/haar eigen behoefte.

In de Parelgroep zitten 10 kinderen met een o.p.p.

Als je kijkt naar de speciale behoefte zoals die gedefinieerd wordt zou het eventueel beantwoord kunnen worden met "weinig".

In feite zijn we de strijd aan gegaan met de in het onderwijs heersende gedacht: we willen ieder kind een kans geven en vanuit ieders eigenheid de juiste begeleiding en ondersteuning bieden.

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*

☒	weinig (minder dan 20 %)
☐	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40 %)

We hebben wel een aantal kinderen die speciale ondersteuningsbehoefte hebben en daarbij zoeken we naar wat daaraan achterliggend is.

Met ingang van dit schooljaar zijn we met De Kracht Van Speciaal bezig geweest om op de Wegwijzer een veilig schoolklimaat te creëren.

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften,

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

	1	2	3	4	
overdragen van kennis	☐	☒ ¹	☐	☐	zelf ontdekken
kennis verwerven	☐	☒ ²	☐	☐	werken met kennis
klassikaal leren	☐	☒ ¹	☐	☐	individueel en groepjes-leren
sturing van het leren door de leerkracht	☐	☒ ³	☐	☐	leerlingen sturen eigen leren
alle leerlingen op basisniveau brengen	☐	☐	☒ ³	☐	het maximale uit elke leerling halen
leerstof bepaalt leerweg	☐	☒	☐	☐	beginsituatie leerling bepaalt leerweg
nadruk op gestructureerde opdrachten	☐	☒ ⁴	☐	☐	nadruk op vrije opdrachten
gelijke normering prestaties	☐	☐	☒ ⁵	☐	beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties
beoordeling door leerkracht	☐	☒ ⁵	☐	☐	zelfbeoordeling door leerling
evaluatie onderwijs door leerkracht	☒ ⁶	☐	☐	☐	evaluatie samen met leerlingen

¹ Dit is nog sterk verschillend per leerkracht. We zitten nu vrijwel allemaal ten minste op 2, maar er zijn ook al een aantal leerkrachten die duidelijk op 3 zitten. Qua intentie zitten de leerkrachten tussen 3 en 4, maar het wordt nog niet altijd door iedereen in de praktijk gebracht. Nu is het overigens wel het moment om het school-breed neer te zetten en sterker te maken.

² Het ligt sterk aan de leerkracht en met name aan het feit of de leerkracht durft los te laten.

³ Er is gestart met "kennismakingsgesprekken" waarin er een driehoek-gesprek is tussen leerling, ouder en leerkracht. Hierbij wordt er ook door de leerling aangegeven welke doelen hij/zij heeft en hoe die het beste behaald kunnen worden. Ondersteunend hierbij is ook dat we steeds meer praten over de uitstroomrichting met kinderen en daarmee ook meer en meer de leerling mee richting laten geven aan het eigen leren.

⁴ hierbij ontwikkelen we ons nu richting 3. Er wordt wel de kanttekening bij gemaakt dat er een duidelijk verschil zit tussen de kernvakken en de overige vakken.

⁵ In de arrangementen en de gesprekken met de kinderen daarover is er duidelijk een relatieve normering, waarbij het gaat om oud doelen en jouw groei. In de rapporten is het nog veel de absolute norm die gehanteerd wordt. Naast dit relatieve aspect wordt overigens in de gesprekken ook vanuit het opbrengstgericht werken naar de algehele normering gekeken.

⁶ Het is de bedoeling dat alle leerkrachten aan het eind van de les een evaluatie doen van de betreffende les, samen met de kinderen. Dat wordt door sommige leerkrachten als moeilijk ervaren en niet iedereen lukt het ook om hier tijd voor vrij te maken.

De Parelklas is geheel anders. Daar zitten kinderen die allemaal een o.p.p. hebben en daarmee een eigen leerlijn.

Ook voor de kinderen van de plusklas geldt, dat zij een aangepaste aanpak hebben. Zij hebben veel meer inbreng in hetgeen zij willen leren en de wijze waarop zij dat doen. Bovendien zijn zij veel intensiever betrokken bij de evaluatie van hun leerproces.

De kinderen van groep 8 zijn ook leerlingcoach in de lagere groepen. In deze rol begeleiden ze kinderen gedurende een periode op een bepaald vakgebied. Kinderen nemen deze rol zeer serieus en zijn ook zelf bezig om te kijken hoe ze een bepaalde uitleg kunnen geven en daarmee geven zij ook vorm aan een gedeelte van het onderwijs.

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- ☒ vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- ☒ vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- ☒ vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- ☒ vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaanpak

De geïnterviewden geven aan, dat er niet een of 2 aangekruist kunnen worden. Je treft alle vormen aan binnen de school. Daarbij wordt o.a. genoemd:

- *het werken in 3 niveaus bij de vakken spelling, lezen en rekenen*
- *de kinderen met een o.p.p. die individueel in de groep en gedeeltelijk buiten de groep begeleid worden*
- *de leerarrangementen waar alle kinderen naast de gezamenlijke doelen ook individuele doelen kunnen stellen*
- *de Parelgroep*
- *de plusklas*

Wat we op welke manier aanbieden is wel vooraf bepaald. Daarmee proberen we de omslag te bereiken om af te komen van het curatieve onderwijs.

Differentieert de onderwijsaanpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ☐ ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaanpak van de school
- ☒ incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- ☐ nee, niet of nauwelijks

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

De kinderen worden zo veel als mogelijk (m.u.v. de kleuters en de parelgroep) ingedeeld in homogene groepen. Dat is de keuze die past bij de basis van het onderwijssysteem van de Wegwijzer dat ligt in het leerstofjaarklassensysteem.

De kinderen zijn nu ingedeeld in de groepen 1-2 (3 maal), 3, 3-4, 4, 5, 6 (2 maal), 7, 8, Parelgroep.

In de Parelgroep zitten kinderen met een ZML-indicering. Zij zitten in één groep maar hebben de leeftijden van 4 tot 12 jaar.

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis): **90 %**

het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen: **60 %**

het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen: **60 %**

het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling: **90 %**

De afgelopen tijd hebben we de kerndoelen en leerlijnen expliciet gemaakt en daarmee is de kennis op dit gebied groot bij de leerkrachten.

Bij het pedagogisch maatwerk is er een groep leerkrachten die dit heel goed kan, maar er zijn ook leerkrachten die gedrag nog te veel op zichzelf betrekken en dat moeite hebben met het leveren van maatwerk.

Bij ons op school wordt er door de leerkrachten heel goed geluisterd naar de kinderen en zij worden ook goed bij de lessen betrokken.

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

- ☐ vooral individuele aanpak van leerkrachten
- ☐ aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
- ☒ teamaanpak

Ook hier is het team van de Wegwijzer de laatste jaren sterk mee bezig geweest. Daarbij is de denkcultuur in het team t.a.v. de verantwoordelijkheid voor het goed begeleiden van kinderen ook meer veranderd van een individuele verantwoordelijkheid naar een teamverantwoordelijkheid. Het is inmiddels gemeengoed geworden, maar de geïnterviewden geven wel aan, dat dit aspect nog wel verder mag groeien.

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

- ☐ niet of nauwelijks
- ☐ soms
- ☒ vaak

Als het gaat om het betrekken bij de leerarrangementen en een bijzonder plan van aanpak, dan worden de ouders altijd betrokken. Als het gaat om de manier van lesgeven in algemene zin, dan gebeurt dat niet of nauwelijks.

Teamexpertise

*Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)? Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.*

De geïnterviewden geven aan dat er sprake is van teamexpertise bij:

- *Coöperatief leren*
- *Dyslexie*
- *PBS (iedereen is geschoold en de toepassing is groeiende in de school)*
- *Krachtig onderwijzen*
- *Het werken aan de hand van een o.p.p.*
- *Het omgaan met en begeleiden van zml-kinderen in de groep*

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen

op de leslocatie:

- Extra begeleiding
- in de klassen/groepen: welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?

Groep	Functionaris(sen)	Aantal uren per week	Aantal betrokken lln.
1-2	Leerkracht	8	75
6	Leerkracht	6	3
plusklas	Leerkracht	3	8
3	Leerkracht	5	1
parelgroep	Onderwijsassistente	40	9
taaltuin	Leerkracht	16	8
1-2	Onderwijsassistente	5	1
parelgroep	Leerkracht	8	9
3-4	Leerkracht	4	18

- buiten de klassen/groepen: welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?

Veel activiteiten vinden binnen de groep plaats, maar er kan worden gekozen om dit buiten de groep te doen. Een en ander is afhankelijk van de activiteit en de mogelijkheden. Een strikte scheiding in en buiten de groep is derhalve niet te maken.

- Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:

Op de Wegwijzer is een zeer uitgebreide hoeveelheid extra materialen aanwezig. Dit heeft niet alleen te maken met de Parelgroep waar veel extra ondersteunende materialen voor zijn aangeschaft die ook t.b.v. de andere kinderen ingezet worden, maar ook de ontwikkeling van de Taaltuin en de Plusklas. Daarnaast wordt aangegeven, dat er op de school (lees: bij de directie) een cultuur heerst dat als een leerkracht aangeeft iets nodig te hebben, dan wordt dat aangeschaft. Er is dus een constante verversing van de materialen. Hieronder staan nog (aanvullend op het bovenstaande) enkele veelvuldig gebruikte materialen.

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale didactische kenmerken

Aangepaste leerlijnen:

- ☒ alternatieve methodes, nl. aanpakken gericht op (Z)MLK
- ☒ die (veel/snel) lezen vermijden, nl. LIST aanpak, letter circuit / Connect lezen
- ☒ gericht op visuele informatieverwerking, nl. Blits
- ☒ uitgaand van sterk eigen probleemoplossend vermogen, nl. werken met leerarrangementen

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale pedagogisch/psychologische kenmerken

Onderwijsmaterialen ondersteunend bij:

- ☒ methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, nl. : Goed Gedaan / scholing optimaliseren schoolklimaat (PBS) door Kracht van Speciaal
- ☒ begrenzing van het gedrag, nl. : wordt uitgewerkt binnen scholing optimaliseren schoolklimaat
- ☒ begrip voor sociale interactie (met de volwassenen en de leeftijdsgenoten in de eigen omgeving), nl. : inzet Dramataal
- ☒ anders, nl: Praat + Tekenen

Aanpassingsvermogen aan kindspecifieke fysieke belemmeringen (in aanvulling op de didactische materialen)

Aanwezige materialen (zoals zitballen, 'sissel'-kussens voor hyperactieve kinderen, fysiotherapeutische materialen voor revaliderende kinderen, basis verpleegmaterialen voor langdurig zieke kinderen, MRT-materialen³ aangepast schrijfmateriaal, aangepast meubilair)

- Aangepast meubilair
- Wat nodig is wordt aangeschaft

- Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school

aparte extra ruimtes voor didactische begeleiding

Er is 1 lokaal beschikbaar (wordt ook als time-out-ruimte gebruikt) en de aula.

aparte extra ruimtes voor bewegingsbehoeften

Inpandig is er een speellokaal en in de nabijheid van de school is de gymzaal (die wordt gedeeld met andere scholen)

aparte extra ruimtes voor verzorging / rust

Er is een verschoningsruimte (gekoppeld aan de Parelgroep) en een lokaal beschikbaar.

buitenruimten

Ingebouwd bij de school is een afgesloten kleuterspeelplaats en een speelterrein aan de buitenzijde van de school.

³ MRT=motorische remedial teaching

- Specialistische expertise op hbo/wo-niveau

<i>binnen de school zelf beschikbaar</i>	<i>buiten de school snel toegankelijk</i>		<i>Via de</i>
	X	visuele beperkingen	
	X	auditive beperkingen	
	X	spraak/taal belemmeringen	
X		cognitieve beperkingen	
	X	motorische beperkingen	
	X	beperkingen door langdurige ziekte	
X		Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)	
X		ADHD	
X		dyslexie	
	X	overige psychiatrische aandoeningen	
X		gedragsproblemen	
X		onderwijsachterstanden andere culturen	
		anders, nl.	

onderwijsconsulente wordt ook veel expertise binnen gehaald op de Wegwijzer. Bovendien blijkt, dat via de consulente ook heel snel expertise extern aangeboord kan worden.

- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW				X
Bureau Jeugdzorg		X		
GGD				X
GGZ		X		
MEE		X		
(Kinder)ziekenhuis		X		
Revalidatiekliniek		X		
Justitiële inrichting	X			
Gemeente, leerplicht				X
Politie		X		
anders, nl. ...				

Doordat de Wegwijzer de Parelgroep heeft, is er voor deze groep kinderen een veelvuldig contact met bijvoorbeeld MEE.

Daarnaast geven de geïnterviewden aan, dat er Plein013 veel expertise, maar ook veel contacten zijn. Mocht de samenwerking met een bepaalde instantie er niet zijn, dan is de koppeling en daarmee de samenwerking via Plein013 heel snel gemaakt.

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

De leerkracht, ondersteund door de IB-er.

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

De directeur, ondersteund door de IB-er.

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

De leerkracht, ondersteund door de IB-er.

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

De IB-er.

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte, pesten)*

De directeur.

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*

- *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*
- *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
- *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
- *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

De samenwerking wordt omschreven als actief: er is veel interactie met de ouders en de samenwerking wordt gezien als constructief. De Wegwijzer betreft de ouders bij het vaststellen van de onderwijsbehoefte en in overleg wordt gekeken of een deel van de uitvoering ook thuis kan gebeuren. De evaluatie is altijd samen met de ouder. De ouder geeft in het interview aan zeer te spreken te zijn over de gesprekken over de aanpak van de extra ondersteuningsbehoefte en zij voelt zichzelf echt partner van de leerkracht.

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

Met de andere scholen van Xpect Primair (Helen Parkhurst, Sporck, Meander, Petteflet, Klinkers, Boemerang en Bloemaert) is een goed, open en intensief contact. Dit geldt zowel voor de directeuren als voor de IB-er. Met de andere scholen uit de wijk is er geen structureel overleg. Wel is er (als nodig) een goed overleg over kinderen. Zo is er middels dit goede overleg momenteel een leerling met het syndroom van Down vanuit de buurschool (Heerenvelden) die wel integreert in de groepen van de eigen school, maar gebruik maakt van de faciliteiten van de Parelgroep.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

Hierbij worden genoemd: het IB –netwerk en het directeurenoverleg. Daarnaast is er over bao-bao-plaatsing altijd een goed overleg tussen de directeuren en zo nodig de IB-ers. Sinds kort is er ook een door Plein013 opgezet overleg tussen de begeleiders van de 3 Parelgroepen in het samenwerkingsverband.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

Deze samenwerking wordt omschreven als intensief en goed. Zo is er een structureel IB-netwerk en directeurenberaad, waarbij ook naast deze bijeenkomsten de mensen van de verschillende scholen elkaar weten te vinden om van elkaars expertise en ervaring gebruik te maken. Voor de leerkrachten worden er cursussen en trainingen georganiseerd.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

Naast de onderwijsconsulente ervaart de Wegwijzer dat de lijnen naar de centrale diensten kort zijn. De geïnterviewden geven aan dat zij het gevoel hebben alles er nu uit te halen wat er in zit.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en vroegschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

In het pand is een peuterspeelzaal van Kinderstad. Met hen is wel contact, maar er is geen afstemming (geen inhoudelijke verbinding). Hierbij wordt aangegeven dat ze het gevoel hebben dat hier nog veel winst te behalen is. Voor wat betreft de samenwerking met het vo wordt benoemd dat er met de scholen een contact is over de leerlingen (warme overdracht) en groep 8 altijd een bezoek brengt aan de scholen. Daarnaast zijn er de ouderinformatieavonden.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

Deze contacten zijn vaak uitsluitend op kindniveau. Hierbij hebben de geïnterviewden ook het idee dat het verder versterkt kan worden en er winst te behalen is. Vanuit de Parelgroep is er natuurlijk een intensiever contact met De Bodde. Daarbij leeft binnen de Wegwijzer wel het gevoel dat de instelling vanuit De Bodde nu is dat zij kennis projecteren op de Parelgroep. Dat doet tekort aan de expertise en de kennis die inmiddels is opgebouwd in de Parelgroep. Een meer wederkerige uitwisseling zou ook winst voor De Bodde kunnen betekenen en voor de Parelgroep zal het ook een verbetering zijn.

Afsluitende opmerking

Tijdens het eerste deel van het interview was ook Thijmen aanwezig. Thijmen is leerling van groep 8 en zit in de Plusklas. Daarnaast heeft zijn broer ook in de Parelgroep gezeten. Thijmen geeft aan, dat hij vanaf groep 3 heeft ervaren, dat als je beter bent in een van de vakken, je dan aangepast werk krijgt (moeilijker of extra werk). In de Plusklas ben je ook zelf verantwoordelijk voor de doelen die je stelt en mag je ook mee invulling geven hoe je die doelen zou kunnen gaan bereiken. Je moet ook zelf een evaluatie doen over het werk wat je gedaan hebt en wat je geleerd hebt.

Alle kinderen in de hoogste groep zijn ook leerlingcoach: je wordt dan gekoppeld aan een of meerdere kinderen uit andere groepen en die mag je dan helpen met een vak waar ze meer moeite mee hebben. Thijmen geeft aan, dat je hierdoor zelf ook veel leert. Zo moet je nadenken over hoe je iets uitlegt en misschien ook hoe je iets inzichtelijk kunt maken.

De geïnterviewden geven aan, dat de school probeert om de kinderen zichzelf te laten zijn, maar ook de medeverantwoordelijkheid te geven voor de eigen ontwikkeling. Door de Parelgroep is de school ook in staat om kinderen spelenderwijs kennis te laten maken met deze groep kinderen en er mee te leren spelen en werken. De kinderen hebben naast de eigen groep ook een geïntegreerde rol in de school. Zij doen bij bepaalde vakken mee in de groepen (naast bijvoorbeeld muziek en gym kunnen ze ook op niveau in groepen meedoen met lezen) en er zijn ook leerlingcoaches voor de kinderen in de Parelgroep. De schoolverlater van de Parelgroep heeft afgelopen jaar ook meegedaan met de musical van groep 8.

De ouder geeft aan, dat zij samenwerking met de school uitstekend vindt. Bij het opstellen van het o.p.p. van haar kind voelde zij zich de partner van de school. Zij vindt het geweldig te zien wat het kind met de ondersteuning van de school vervolgens heeft bereikt in een jaar tijd.

De Wegwijzer heeft als streven om de autonomie van de leerling prominent op de agenda te houden. De Leerlingen werken allemaal met wat op de school heet "leerarrangementen" en daarbij moeten de kinderen ook zelf hun doelen stellen. Het kind wordt steeds meer betrokken bij de eigen leerontwikkeling en wordt daarmee mede verantwoordelijk. De rapportgesprekken zijn nu ook driehoeksgesprekken: leerkracht – ouder – kind. Daarbij wordt besproken welke doelen er zijn behaald en ook wat het kind in de komende tijd zou willen leren.

Ten tijde van de vorige audit (2013) worstelde de school nog met het werken in 3 niveaus. Inmiddels, wordt door de geïnterviewden aangegeven, wordt er in alle groepen op de kernvakken met 3 niveaus gewerkt, maar wordt er ook door de leerkracht (met een nog duidelijk herkenbaar verschil tussen de leerkrachten) vanuit de individuele onderwijsbehoefte gedaan kan/moet worden. De school maakt hier duidelijk stappen in. "Eerst waren de leerkracht en IB-er bezig met het bespreken van de onderwijsbehoefte van het kind, nu wordt het kind er meer bij betrokken en wordt met het kind gepraat."